

O‘ZBEKISTONDA TUR MAHSULOT ISHLAB CHIQUISH VA UNI SOTISH

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
"Turizm"(faoliyat turlari bo'yicha) yo‘nalishi magistranti
Ne‘matullayeva Guli Ne‘matullayevna

Annotatsiya: Ushbu tezis O‘zbekistonda tur mahsulot ishlab chiqarish va uni sotish jarayonlarini o‘rganishga qaratilgan. Mamlakatning boy tabiiy resurslari va madaniy merosidan foydalangan holda, tur mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, ishlab chiqarish hajmi va savdo statistik ma'lumotlari o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: tur mahsulot ishlab chiqarish, madaniy turizm, barqaror rivojlanish, turizm marketing, madaniy meros.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston hayratlanarli madaniy tajribalar, boy tarix va hayratlanarli arxitekturani izlayotgan sayohatchilar uchun jozibali manzilga aylandi. Mamlakat dunyoga o‘z eshiklarini ochishda davom etar ekan, O‘zbekistonning turizm sohasi jiddiy o‘zgarishlarga tayyor. “O‘zbekiston sayyohlik inqilobi: yangi yondashuv” ushbu maftunkor Markaziy Osiyo davlatida turizmni rivojlantirishga yangi va ilg‘or yondashuvga bo‘lgan muhim ehtiyojni o‘rganadi. Barqarorlik, hamjamiyat ishtiroki va iqtisodiy ta’sirga ustuvor ahamiyat berib, O‘zbekiston o‘zining noyob madaniy, tarixiy va tabiiy merosini saqlab qolgan holda o‘zining turizm industriasini qayta belgilashi mumkin. Istiqboldagi bu o‘zgarish sayyohlar ham, mahalliy aholi ham gullab-yashnashi mumkin bo‘lgan farovon va uyg‘un muhitni yaratishga va‘da beradi, bu mintaqada mas’uliyatli turizm amaliyoti uchun yangi standartni o‘rnatadi.

YUNESKOning Butunjahon merosi ro‘yxatiga kiritilgan O‘zbekistonning boy madaniy va tarixiy merosi tarixiy Buxoro va Xivadagi Itchan qal’a majmuasi turizmni rivojlantirish uchun noyob imkoniyat yaratadi. Ushbu joylar sayyohlar uchun asosiy diqqatga sazovor joylar bo‘lgan mamlakatning boy tarixi va me‘moriy merosi bilan tanishish imkonini beradi. Bundan tashqari, mamlakatning ipakchilik va kulolchilik kabi an’anaviy hunarmandchiligi ham sayyohlar uchun asosiy diqqatga sazovor joy hisoblanadi. O‘zbekiston hukumati ushbu hunarmandchilikni targ‘ib qilish, mahalliy

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 6. June 2024

hamjamiyatni turizm sohasiga jalb etish ustida ishlamoqda. Butunjahon sayyohlik tashkiloti hisobotiga ko'ra, madaniy va tarixiy meros sayyohlarni diqqatga sazovor joylarga jalb qiluvchi asosiy omil hisoblanadi. O'zbekistonda turizmning ana shu jihatlari qaratilayotgan e'tibor jahon tendensiyalariga hamohangdir.

O'zbekistondagi turizm bo'yicha ekspert, doktor Ahmad Tursunov “Madaniy-tarixiy meros O'zbekiston turizm industriyasi uchun asosiy savdo nuqtasi bo'lib, biz bu boyliklarni mas'uliyatli va barqaror tarzda himoya qilishimiz va targ'ib qilishimiz juda muhim”, deydi. [1] Bu orqali O'zbekiston turli xil sayyohlarni jalb qilishi hamda iqtisodiyotga ham, jamiyatga ham foyda keltiradigan barqaror va mas'uliyatli turizm industriyasini yaratishi mumkin. O'zbekiston turizmni rivojlantirishga yangicha yondashuvda barqaror va mas'uliyatli turizm muhimligini ta'kidlamoqda, bu esa atrof-muhit va mahalliy hamjamiyat uchun ko'plab imtiyozlar beradi. Ushbu yondashuv turizmni iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik manfaatlarni maksimal darajada oshirish va salbiy ta'sirlarni minimallashtiradigan tarzda rivojlantirish va boshqarishni o'z ichiga oladi. Madaniy va tabiiy merosni muhofaza qilishga ustuvor ahamiyat berish, atrof-muhitni muhofaza qilishni rag'batlantirish va qarorlar qabul qilish jarayonida mahalliy hamjamiyatlarni jalb qilish orqali O'zbekiston barcha manfaatdor tomonlar uchun foydali bo'lgan noyob va haqiqiy turizm tajribasini yaratishi mumkin.

O'zbekistondagi Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetining turizm bo'yicha eksperti, doktor Karim Aliyev ta'kidlaganidek, barqaror va mas'uliyatli turizm O'zbekistonning boy madaniy va tabiiy merosini asrab-avaylash, mahalliy iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlash va bu borada mamlakat uchun ijobiy imidj yaratishga yordam beradi. [2] O'zbekistonning turizm industriyasi so'nggi yillarda yangi mehmonxonalar, restoranlar va transport tizimlari barpo etilib, infratuzilmani jadal rivojlantirmoqda. Bu mamlakatning yangi turizm yondashuvining muvaffaqiyati uchun juda muhim, chunki bunday infratuzilmaning etishmasligi o'tmishda muammo bo'lib kelgan. Hukumatning Toshkent shahrida yangi xalqaro aeroport qurish va mavjud aeroportlarni modernizatsiya qilish rejasi sayyohlarning mamlakat ichida tashrif buyurishi va sayohat qilishini yanada qulaylashtiradi. Yaxshilangan telekommunikatsiya infratuzilmasi, jumladan, internetga ulanish ham sayyohlarning bo'lish vaqtida aloqada bo'lishini osonlashtiradi.

Bundan tashqari, mahalliy aholini turizm sohasida o'qitish va o'qitish dasturi sayyohlarning ijobiy tajribaga ega bo'lishiga yordam beradi. Jahon sayyohlik tashkiloti turizm sohasining barqaror o'sishida inson resurslarini rivojlantirish muhimligini

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 6. June 2024

ta'kidlaydi. UNWTO ma'lumotlariga ko'ra, “inson resurslarini rivojlantirish turizm sektorining barqaror o'sishi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega” (2020). [3] Global auditoriyani qamrab olish va O'zbekistonga sayohatga qiziqishni oshirish uchun ijtimoiy tarmoqlar va maqsadli onlayn reklamalar kabi raqamli marketing strategiyalaridan foydalanish zarur. Ushbu platformalar O'zbekistonning noyob takliflarini namoyish etishda yordam beradi va ilgari bu mamlakatni sayyohlik yo'nalishi deb hisoblamagan potentsial sayyohlarni qamrab oladi. Bundan tashqari, sayohatchilar va ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlik qilish ham ko'rinish va ishonchlilikni oshirishi mumkin. Bu hamkorliklar O'zbekistonning yangi sayyohlik takliflariga shov-shuv va qiziqish uyg'otishga yordam beradi hamda mamlakatning diqqatga sazovor joylari va tajribalari haqida yanada haqiqiy va shaxsiy nuqtai nazarni taqdim etadi.

O'zbekistonda turizmning yangi shaklini rivojlantirish va targ'ib qilishning muhim elementi mahalliy hamjamiyat va biznes bilan hamkorlik qilishdir. Ushbu guruhlar bilan hamkorlik qilish orqali O'zbekiston hukumati mahalliy bilim va tajribadan foydalanishi, shu bilan birga jamiyatlarga iqtisodiy afzalliklar berishi mumkin. Bunday yondashuv O'zbekistonning tog'li qishloqlarida ekoturizmni rivojlantirishda yaqqol namoyon bo'lmoqda. Bu yerda mahalliy jamoalar sayyohlik tadbirlarini rejalashtirish va amalga oshirishda, masalan, sayyohlik va yovvoyi tabiatni tomosha qilishda muhim rol o'ynagan. Bu hamkorlik nafaqat mahalliy hamjamiyatlarga iqtisodiy foyda keltirdi, balki tabiiy atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror turizm amaliyotini rivojlantirishga ham yordam berdi.

Jahon sayyohlik tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, inson resurslarini rivojlantirishga — sarmoya — kiritish — turistik — yo'nalishlarning — uzoq muddatli raqobatbardoshligining hal qiluvchi omilidir. Yaxshi tayyorlangan va bilimli ishchi kuchi O'zbekistondagi turizm inqilobi muvaffaqiyatiga sezilarli hissa qo'shishi mumkin. Jahon sayyohlik tashkiloti 2019-yilda O'zbekistonga xalqaro sayyohlar kelishi 27,3 foizga oshganini ma'lum qildi, bu yangi turizm yondashuvi muvaffaqiyatidan dalolat beradi. Turizmning bunday o'sishi nafaqat iqtisodiyotga, balki atrof-muhitni muhofaza qilish va O'zbekistonning madaniy o'ziga xosligini targ'ib qilishga ham hissa qo'shadi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, O'zbekiston o'zining noyob madaniy va tarixiy merosiga e'tibor qaratgan holda, sayyohlarni turli doiraga jalb etish, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga hissa qo'shish imkoniyatiga ega.

Keyingi qadam - bu yangi turistik takliflarni dunyoga sotish uchun zarur infratuzilma va marketing strategiyalarini ishlab chiqish. O‘zbekistonning turizmni rivojlantirish uchun noyob diqqatga sazovor joylari va resurslari bilan bir qatorda, sayyohlarni jalb qilishda madaniy-tarixiy merosning o‘rni ham muhim. O‘zbekiston o‘zining madaniy merosini asrab-avaylash va targ‘ib qilish orqali turli sayyohlarni jalb qilishi, mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishiga hissa qo‘shishi, tashrif buyuruvchilar uchun noyob va boyituvchi tajriba taqdim etishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati

1. Ahmad Tursunov. (2020). “Madaniy-tarixiy meros O‘zbekiston turizm industriyasi uchun asosiy savdo nuqtasi”.
2. Karim Aliyev. (2020). “Barqaror va mas’uliyatli turizm O‘zbekistonning boy madaniy va tabiiy merosini asrab-avaylash”.
3. United Nations World Tourism Organization (UNWTO). (2020). “Tourism in the 2030 Agenda”.

**Research Science and
Innovation House**